

**Sprawozdanie z realizacji planu gospodarki
odpadami dla powiatu kieleckiego
za lata 2009 - 2010**

Kielce, maj 2011

Spis treści:

1. Wprowadzenie. Podstawa prawna opracowania.....	3
2. Gospodarka odpadami z sektora komunalnego. Cele. Działania. Realizacja.....	5
2.1 Odpady komunalne	5
2.2 Odpady ulegające biodegradacji	10
2.3 Odpady wielkogabarytowe.....	11
2.4 Odpady opakowaniowe	11
2.5 Odpady budowlane	14
2.6 Komunalne osady ściekowe	14
2.7 Odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym – Gminne Punkty Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON)	19
3. Gospodarka odpadami niebezpiecznymi	22
3.1 Odpady zawierające azbest	22
3.2 Oleje odpadowe	26
3.3 Baterie i akumulatory	27
3.4 Odpady medyczne i weterynaryjne	28
4. Składowiska odpadów	31
4.1 Likwidacja „dzikich wysypisk”.....	35
5. Podsumowanie i wnioski	35
6. Sposób zbierania informacji oraz ich źródła	37

1. Wprowadzenie. Podstawa prawna opracowania.

Uchwałą Nr IX/69/07 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 25 października 2007 roku został przyjęty do realizacji Program ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego i Plan gospodarki odpadami dla powiatu kieleckiego - aktualizacja na lata 2007-2011, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2018.

Zgodnie z art. 14 ust. 12b i 13 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. z 2010 roku, Nr 203, poz. 1351 z późn. zm.), zarząd powiatu przedkłada radzie powiatu oraz zarządowi województwa sprawozdanie z realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami, obejmującego okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres. Niniejsze sprawozdanie obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku. Należy zaznaczyć, że uprzednie sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami w powiecie kieleckim za lata 2007-2008 przyjęte zostało uchwałą Nr XX/29/09 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 29 maja 2009 roku.

Zakres informacji objętych sprawozdaniem z realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami zawiera ocenę oraz odnosi się do zmian i zagadnień związanych z gospodarowaniem odpadami na terenie gmin powiatu kieleckiego w tym działań organizacyjnych i technicznych podejmowanych w latach 2009-2010, mających na celu poprawę systemu postępowania z odpadami.

Z roku na rok sukcesywnie wzrasta poziom życia i związana z tym masa wytwarzanych odpadów w sektorze przemysłowym jak i komunalnym. Nielegalne lub niewłaściwe składowanie odpadów stanowi poważne zagrożenie dla ludzi i otaczającego środowiska. Do głównych problemów związanych z gospodarką odpadami należy zaliczyć m.in.:

- dużą ilość wytwarzanych odpadów przemysłowych oraz słaby stopień ich odzysku,
- ciągle rosnącą ilość odpadów komunalnych przy niedostatecznym rozwoju systemu selektywnej zbiórki oraz recyklingu,
- niedostatecznie rozwinięty w większości gmin powiatu kieleckiego system gospodarki odpadami niebezpiecznymi, w szczególności pochodzącymi z gospodarstw domowych,
- składowanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych,
- niewystarczające zabezpieczenie techniczne składowisk odpadów (brak kompostowni, sortowni odpadów, instalacji odgazowania).

Zapobieganie i minimalizacja wytwarzania odpadów są priorytetem w ustanowionej w prawie wspólnotowym hierarchii postępowania z odpadami, stanowiąc jednocześnie cel,

dla osiągnięcia którego kraje członkowskie Unii Europejskiej mają obowiązek podejmować odpowiednie działania.

Aktualnie, właściwa gospodarka odpadami stała się na wszystkich szczeblach administracji samorządowej i rządowej, jednym z czołowych działań na rzecz ochrony środowiska. Powiat kielecki realizując ogólnie przyjęte plany i założenia podejmuje czynności, których kierunek i zakres jest zgodny z założeniami określonymi w Strategii Rozwoju Powiatu Kieleckiego, Programie ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego, Planie gospodarki odpadami jak również w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego oraz w Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego.

Jedną z form działania Powiatu Kieleckiego jest prowadzenie procedury administracyjnej.

W latach 2009-2010 r. Starosta Kielecki wydał 84 decyzje w zakresie gospodarki odpadami, z czego:

W roku 2009:

- 5 pozwoleń na wytwarzanie odpadów
- 15 zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów
- 8 zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów
- 4 zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów
- 14 decyzji zatwierdzających program gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- 1 zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów z uwzględnieniem wymagań przewidzianych dla prowadzenia działalności w zakresie transportu odpadów

W roku 2010 :

- 1 pozwolenie na wytwarzanie odpadów
- 18 zezwoleń na transport odpadów
- 6 zezwoleń na zbieranie odpadów
- 6 zezwoleń na odzysku odpadów
- 11 decyzji zatwierdzających program gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- 1 decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi uwzględniającą wymagania przewidziane dla prowadzenia działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów

2. Gospodarka odpadami z sektora komunalnego.

2.1 Odpady komunalne cele, działania, realizacja.

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.), odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Odpady komunalne powstają zatem w gospodarstwach domowych oraz u pozostałych wytwórców np.: w sektorze gospodarczym, obiektach infrastruktury związanej z handlem, usługami, szkolnictwem i turystyką.

Główne, ogólne cele przyjęte w powiatowym planie gospodarki odpadami w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi dotyczyły przede wszystkim :

- objęcia zorganizowanym systemem zbierania i odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych 100 % mieszkańców powiatu,
- objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów,
- zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych.

Wśród zadań krótkookresowych, których realizacja ma zapewnić poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, realizowanych przez okres 4 lat (2007-2011) należy wymienić:

- rozbudowanie istniejącego systemu selektywnego odbierania odpadów i osiągnięcie odpowiednich poziomów selektywnej zbiórki;
- podpisanie stosownych umów z organizacjami odzysku, co pozwoli na sfinansowanie części kosztów selektywnej zbiórki odpadów;
- składanie w terminach przewidzianych ustawą o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej, sprawozdań marszałkowi województwa i WFOŚiGW, które umożliwią gminie uzyskanie środków finansowych pochodzących z opłat produktowych za opakowania;
- likwidacja "dzikich wysypisk" odpadów przez rekultywację lub usunięcie złożonych tam odpadów;
- zamykanie, rekultywacja składowisk odpadów komunalnych;

- konsekwentne korzystanie z narzędzi administracyjnych, w które ustawodawca wyposażył gminy (decyzje administracyjne);
- umożliwienie właścicielom nieruchomości wyposażenia w urządzenia do zbierania odpadów na dogodnych (ratalnych) warunkach finansowych;
- nawiązanie współpracy z firmami specjalistycznymi zajmującymi się odzyskiem i recyklingiem odpadów niebezpiecznych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów budowlanych, wielkogabarytowych, różnego rodzaju opakowań oraz recyklingiem organicznym;
- dalsze intensywne działania edukacyjne.

Z informacji przekazanych przez gminy naszego powiatu wynika, że gospodarowanie odpadami w poszczególnych gminach jest dość zróżnicowane. Wszystkie gminy wprowadziły wśród mieszkańców zorganizowaną zbiórkę odpadów komunalnych, która kształtuje się w zależności od gminy od 41 % (Bodzentyn) do 100 % (Łopuszno, Górno, Zagnańsk). W gminie Raków, w której w poprzednich latach zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych objętych było zaledwie 20% mieszkańców gminy, w roku 2008 procent ten osiągnął poziom 85%, natomiast na koniec 2010 r. 91%. Także w gminach: Chęciny (z 80% do 99%), Miedziana Góra (z 78% do 92%) obserwuje się kontynuację działań związanych z objęciem wszystkich mieszkańców systemem zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych. Gminy sukcesywnie podejmują działania informacyjno-kontrolne zmierzające do zawierania umów przez właścicieli nieruchomości na odbiór odpadów komunalnych. Ponadto, praktycznie wszystkie gminy prowadzą ewidencję umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i analizują oraz kontrolują ich zawieranie z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych. Kierunki działań powiatu kieleckiego jak i gmin, zmierzają do minimalizacji powstawania odpadów deponowanych na składowiskach oraz zapewnienia możliwości dostępu do zorganizowanego systemu zbierania jak i odbierania odpadów każdego typu i rodzaju. Obniżenie ilości odpadów komunalnych zmieszanych są zauważalne w niektórych gminach np. Górno, Miedziana Góra co może świadczyć o zmniejszeniu ilości odpadów komunalnych (o około 10%) kierowanych na składowiska odpadów i efektywnym wykorzystaniu odpadów w procesach ich odzysku. Nadal jednak zbyt duża ilość niesegregowanych odpadów komunalnych (ponad 70% przyjętych) trafia na składowiska.

Tabela. 1 Zestawienie % ilości mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania i odbierania odpadów komunalnych.

Nazwa Gminy	% mieszkańców danej gminy objętych zorganizowanym systemem zbierania i odbierania odpadów komunalnych	Ewidencja zawieranych umów prowadzona przez gminę	Kontrola zawieranych umów
Bodzentyń	41	nie	nie
Chęciny	99	tak	tak
Chmielnik	96	tak	tak
Bieliny	72	tak	tak
Daleszyce	98	tak na bieżąco	-
Górno	100	tak	tak
Łagów	72	tak	tak
Łopuszno	100	¹⁾	-
Masłów	76 (w stosunku do liczby budynków)	tak	tak
Miedziana Góra	92	tak	tak
Mniów	70	tak	tak
Morawica	99	tak	tak
Nowa Słupia	55	tak	nie
Piekoszów	75	tak	tak
Pierzchnica	78,5	tak	nie
Raków	91	tak	tak
Sitkówka-Nowiny	90	tak	tak
Strawczyn	85	tak	tak
Zagnańsk	100	tak	tak
Średnio %	ok. 83,66%		

1) w przypadku gospodarstw domowych nie ma zawartych umów, ale zgodnie z art.6 ust.2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. jest Uchwała Rady Gminy Łopuszno Nr 21/168/2001 w sprawie usuwania i unieszkodliwiania odpadów. Rozliczenia za odpady dokonywane są na mieszkańca.

Poza tym, na terenie wszystkich gmin naszego powiatu prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych, przede wszystkim szkła (bezbarwnego i kolorowego), tworzyw sztucznych, papieru. Zazwyczaj mieszkańcy mają możliwość dostępu do pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki np. typu igloo, które rozstawiane są w każdym sołectwie danej gminy oraz w miejscach użyteczności publicznej. Część gmin wyposaża mieszkańców w przystosowane do tego celu pojemniki 110 l (Strawczyn) jak i w worki do selektywnej zbiórki odpadów (Strawczyn, Pierzchnica, Bieliny, Raków) w związku z czym możliwa jest segregacja odpadów „u źródła”.

Tabela. 2 Zestawienie ilości odpadów komunalnych (zmieszanych) na terenie gmin powiatu kieleckiego (dot. odpadów o kodzie 20 03 01 wg. danych z gmin)

Nazwa Gminy	Ilość odpadów komunalnych zebranych w latach 2009-2010 na terenie gmin powiatu kieleckiego w [Mg]			
	2009	2010	razem	uwagi
Bodzentyn	835,00	903,00	1738,00	-
Chęciny	1310,00	945,11	2255,11	-
Chmielnik	1057,51	1214,95	2272,46	-
Bieliny	494,132	478,086	972,218	-
Daleszyce	1780,00	793,92	2573,92	-
Górno	265,00	564,00	829,00	-
Łagów	469,30	454,20	923,50	-
Łopuszno	1071,00	1077,00	2148,00	-
Maslów	834,02	989,42	1823,44	-
Miedziana Góra	579,90	572,18	1152,08	-
Mniów	56,98	71,40	128,38	-
Morawica	1134,40	873,63	2008,03	-
Nowa Słupia	491,70	527,60	1019,30	-
Piekoszów	990,00	1121,54	2111,54	-
Pierzchnica	323,29	bd	323,29	-
Raków	253,80	244,60	498,40	-
Sitkówka-Nowiny	1250,12	1310,05	2560,17	-
Strawczyn	480,00	338,00	818,00	-
Zagnańsk	1242,10	1154,90	2397,00	-
Razem ogółem	14918,25	13633,59	28551,84	-

bd – brak danych

Tab. 3 Składowiska odpadów, na których deponowane są odpady (proces D5) z poszczególnych gmin powiatu kieleckiego zgodnie z informacjami zamieszczonymi w przedłożonych sprawozdaniach gminnych.

Nazwa gminy	Promnik Gm. Strawczyn	Chmielnik Przededworze	Janik Gm. Kunów	Pocieszka gm. Staszów	uwagi
Bodzentyn	+				
Chęciny	+				
Chmielnik		+			
Bieliny	+				
Daleszyce	+	+ (część)		+ (część)	
Górno	+				
Łagów			+		
Łopuszno	+				
Maslów	+				

Miedziana Góra	+				
Mniów	+				
Morawica	+				
Nowa Słupia	+				Składowisko w Janczycach gm. Baćkowice (część odpadów)
Piekoszów	+				
Pierzchnica			+		
Raków				+	Składowisko w Janczycach gm. Baćkowice (część odpadów) Po uruchomieniu ZGOK w Rzędowie odpady z terenu gminy Raków będą unieszkodliwiane w Rzędowie
Sitkówka-Nowiny	+				
Strawczyn	+				
Zagnańsk	+				

Gminy propagują i przeprowadzają akcje wśród mieszkańców dotyczące możliwości powtórnego wykorzystania odpadów poprzez ulotki, foldery, spotkania w sołectwach, artykuły w prasie lokalnej, edukację w szkołach, realizację cyklu szkoleń ekologicznych (np. Gmina Masłów w ramach projektu „Zadbaj o siebie - ekologia w domu”), jak również podejmują działania, które obligują mieszkańców (nie posiadających umów) do składania oświadczeń dotyczących sposobu zagospodarowania odpadów powstających w gospodarstwach domowych bądź też egzekwują i kontrolują np. zawieranie umów na odbiór odpadów poprzez okazanie dowodów dokonywania opłat za usługi wywozu odpadów, czy też poprzez przedkładanie przez przedsiębiorców odbierających odpady komunalne co miesięcznych wykazów zawieranych i zerwanych umów z właścicielami nieruchomości. Działania powyższe skłaniają mieszkańców gmin do przestrzegania właściwych metod postępowania z odpadami poprzez upowszechnianie wiedzy o ekologicznym i ekonomicznym zarządzaniu odpadami, przekształcania teorii w praktykę życia codziennego, w tym także do zawierania umów z uprawnionymi podmiotami na odbiór odpadów z terenu nieruchomości.

Gminy podejmują także działania w strukturach ponadgminnych dla realizacji regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów np. w ramach Związku Gór Świętokrzyskich (Masłów)

czy też Ekologicznego Związku, bądź deklarują przystąpienie do systemu obejmującego projekt „Budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów dla miasta Kielce i powiatu kieleckiego w Promniku k/Kielc” (np. Miedziana Góra, Bieliny). Nawiązują również współpracę z firmami specjalistycznymi w zakresie odzysku odpadów oraz z organizacjami odzysku.

2.2 Odpady ulegające biodegradacji

Zgodnie z przepisami ustawy o odpadach, do obowiązków własnych gmin należy m.in. zapewnienie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania:

- a) do 31.XII.2010 r. – redukcja do 75 % wag. całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r.
- b) do 31.XII.2013 r. – redukcja do 50 % wag. całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r.
- c) do 31.XII.2020 r. – redukcja do 35 % wag. całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r.

W sektorze komunalnym odpady ulegające biodegradacji to przede wszystkim: odpady kuchenne, odpady zielone, odpady z pielęgnacji ogrodów przydomowych, papier i tektura oraz częściowo tekstylia. Większość odpadów ulegających biodegradacji wytwarzanych w miejskich gospodarstwach domowych, deponowanych jest na składowiskach odpadów, natomiast odpady pochodzące z domów jednorodzinnych i gospodarstw rolnych (w szczególności odpady kuchenne), są kompostowane we własnym zakresie i wykorzystywane w gospodarstwach i przydomowych ogrodach, tym bardziej że część gospodarstw posiada własne kompostowniki, bądź skarmiania zwierząt. Ze względu na typowo rolniczy charakter powiatu kieleckiego większość odpadów ulegających biodegradacji zagospodarowywanych jest we własnym zakresie, a żadna z gmin nie wprowadziła systemu selektywnego zbierania ww. odpadów. W części gmin odpady biodegradowalne z obiektów infrastruktury zbierane są w ramach odpadów zmieszanych i unieszkodliwiane na składowiskach, natomiast po uruchomieniu kompostowni w Rzędowie planowane jest zbieranie ww. odpadów w sposób selektywny do pojemników i przekazywanie ich do Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie (np. gmina Raków). Gminy prowadzą akcje informacyjne na temat sposobu kompostowania i korzyści wynikających z ww. sposobu zagospodarowania odpadów (np. gmina Daleszyce, Chęciny). Planują także podejmowanie w przyszłości działań zmierzających do określenia

szacunkowej ilości odpadów ulegających biodegradacji trafiających na składowiska (np. Chęciny).

2.3 Odpady wielkogabarytowe

Wraz ze wzrostem poziomu życia i rozwojem techniki obserwuje się stały wzrost ilości wytwarzanych w gospodarstwach domowych odpadów wielkogabarytowych w tym odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Według informacji przekazanych przez gminy, w większości z nich obowiązuje system zbierania odpadów wielkogabarytowych poprzez tzw. wystawkę przed posesjami lub w miejscach wyznaczonych (nie powodujących zakłóceń w ruchu pieszym i kołowym), albo w ustalonych punktach zbiorczych. Ich odbiór przy pomocy firm wyłonionych w drodze przetargu, następuje na ogół w ramach akcji prowadzonych przez gminy raz lub dwa razy do roku (4 razy na terenie gminy Zagnańsk), lub częściej, z chwilą zgłoszenia takiej potrzeby np. przez sołtysów. Akcje te poprzedzane są kampanią informacyjną w postaci plakatów, ulotek, informacji na stronie internetowej urzędu Gminy itp. zawiadamiających mieszkańców o miejscu i czasie odbioru ww. odpadów. Część z gmin posiada ustalone z góry harmonogramy odbioru ww. odpadów (np. Zagnańsk). Odpady wielkogabarytowe odbierane są także od mieszkańca przez firmę zajmującą się odbiorem odpadów komunalnych.

Poza tym, zgodnie z wykazem figurującym na stronie internetowej Urzędu Miasta Kielce, mieszkańcy Kielc oraz z terenu powiatu mogą również oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny do wyznaczonych podmiotów znajdujących się na terenie miasta.

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa celem nadrzędnym jest rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego ukierunkowanego na całkowite ich wyeliminowanie. Działania gmin i podejmowane akcje zbiórki odpadów wielkogabarytowych w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego stanowią załączek do budowy systemu zmierzającego do przekazania uprawnionym podmiotom – organizacjom odzysku ww. odpadów i zapewnienia utrzymania odpowiednich poziomów odzysku i recydingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

2.4 Odpady opakowaniowe

Od blisko 10 lat kraje Unii Europejskiej rozpoczęły tworzenie systemów gospodarki odpadami, opartych na odpowiedzialności producenta względem wprowadzanego na rynek krajowy danego produktu. Producenta obarczono również odpowiedzialnością za odpad

po tym produkcie, wprowadzając obowiązek zapewnienia odzysku, a w szczególności recyklingu odpadów opakowaniowych. Obowiązek ten polega na konieczności osiągnięcia określonego poziomu recyklingu, ustalonego jako procent masy odpadów opakowaniowych poddanych recyklingowi oraz masy wprowadzonych na rynek krajowy opakowań w określonym czasie. System gospodarki odpadami opakowaniowymi w skali kraju powinien zapewnić osiągnięcie do końca 2007 r. minimalnego poziomu odzysku 50% i minimalnego poziomu recyklingu 25%. Dodatkowo, określone zostały roczne poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych, co związane jest m.in. z koniecznością stopniowego tworzenia krajowego systemu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych oraz koniecznością realizacji zobowiązań międzynarodowych.

Jedno z zadań własnych gminy stanowi zorganizowanie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i należy zauważyć, że coraz większa liczba mieszkańców taką zbiórką jest objęta. Jak wynika z posiadanych materiałów wszystkie gminy wdrożyły system selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych. Gminy zakupiły i stale dokupują pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów (głównie do tworzyw sztucznych, szkła bezbarwnego i kolorowego, baterii). Część gmin wyposaża mieszkańców w worki do selektywnej zbiórki odpadów, propagując w ten sposób segregację odpadów „u źródła”. Dotyczy to w szczególności obszarów zabudowy jednorodzinnej. Wszystkie gminy zobowiązane są do sporządzenia rocznego sprawozdania, zawierającego informacje o rodzaju i ilości odpadów opakowaniowych zebranych przez gminę lub podmiot działający w jej imieniu oraz o przekazaniu ich do odzysku i recyklingu, a także o wydatkach poniesionych na ww. działania (sprawozdanie przekazywane jest Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego i WFOŚiGW w Kielcach).

Ważnym czynnikiem kształtującym świadomość ekologiczną mieszkańców gminy w zakresie selektywnej zbiórki odpadów są spotkania, akcje informacyjno-edukacyjne prowadzone przez przedstawicieli gmin, bądź przez nauczycieli w szkołach, dzięki którym społeczeństwo dowiaduje się na temat możliwości wykorzystania, odzysku i zasad postępowania z odpadami.

Niemalą wkład w edukację ekologiczną ma sam powiat kielecki, który od kilku lat, poprzez wiele konkursów kierowanych głównie do dzieci i młodzieży, wdraża zasady właściwego gospodarowania odpadami (szerzej o Programie edukacji ekologicznej dla powiatu kieleckiego pn. „Dla Ziemi, dla siebie”, w raporcie z realizacji Programu ochrony środowiska w powiecie kieleckim za lata 2009 – 2010).

Tabela. 4 Zestawienie ilości odpadów opakowaniowych zebranych na terenie gmin powiatu kieleckiego w latach 2009 -2010 w [Mg]

Gmina	Ilość odpadów opakowaniowych zebranych na terenie danej gminy w [Mg]						Sposób dalszego zagospodarowania (ilość % odpadów poddanych danemu procesowi)	
	2009r.			2010 r.			odzysk	unieszkodliwianie
	Papier i tektura	Tworzywa sztuczne	Szkło	Papier i tektura	Tworzywa sztuczne	Szkło		
Bodzentyn	-	4,51	24,4	-	5,13	20,18	100%	-
Chęciny	-	-	-	-	-	-	-	-
Chmielnik	10,00	20,00	30,26	0,00	6,42	18,00	22,30%	62,44%
Bieliny	1,39	5,217	35,145	1,245	5,951	32,650	100%	
Górno	-	1,6	7,36	-	1,57	6,5	100%	-
Daleszyce	2,0	5,0	40,0	3,25	26,56	40,25	bd	bd
Łągów	-	4,5	27,0	-	7,7	19,8	47,9%	11,1%
Łopuszno	bd	bd	bd	bd	bd	bd	Bd	Bd
Masłów	-	2,21	60,075	-	3,465	12,450	100%	-
Miedziana Góra	23,8	28,1	15,3	20,3	22,5	25,6	100%	-
Mniów	2,28	6,11	9,91	10,45	12,25	13,42	100%	-
Morawica	0,45	18,96	35,57	1,55	8,25	30,862	70%	30%
Nowa Słupia	-	12,79	43,286	-	15,5	24,7	100%	-
Pierzchnica	0,9	1,6	19,2	bd	bd	bd	10,9%	-
Piekoszów	3,39	1,09	2,38	5,13	1,51	2,22	100%	
Raków	1,3	0	37,8	1,0	33,46	65,36	3%	97%
Sitkówka-Nowiny	1,8	9,46	7,65	bd	bd	bd	100% dot. roku 2009*	-
Strawczyn	-	1,85	37,2	-	9,70	47,66	100%	-
Zagnańsk	2,5	24,4	114,5	1,724	28,662	133,230	bd	bd

bd - brak danych, gminy nie przesłały informacji na temat ilości odpadów

* w gminie Sitkówka-Nowiny selektywnie zbierane są także odpady wielomateriałowe

Na podstawie powyższej tabeli należy stwierdzić, że z biegiem lat (porównując do roku 2007 i 2008) coraz większa ilość odpadów opakowaniowych podlega selektywnej zbiórce i przekazywana jest do odzysku, co może świadczyć o stale rozbudowującym się systemie

selektywnego odbierania odpadów i wzrostem świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa. Szczególnie wysoki wzrost obserwuje się w przypadku zebranych i poddanych procesom odzysku odpadów w postaci opakowań ze szkła (np. w gminie Zagnańsk wzrost blisko 300%).

Niektóre gminy rozpoczęły budowę nowej lokalizacji podmiotów (np. Zakładu Gospodarki Komunalnej powołanego przez gminę Łopuszno do realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami) zajmujących się selektywną zbiórką odpadów wraz z miejscem prowadzenia (w tym magazynowania odpadów) ww. działalności.

2.5 Odpady budowlane

Za odpady budowlane uznaje się odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, będące częścią strumienia odpadów komunalnych.

Na terenie powiatu kieleckiego gminy nie wdrożyły systemu selektywnej zbiórki ww. odpadów. Gminy w większości przypadków nie dysponują również informacjami na temat ilości wytwarzanych odpadów budowlanych. W gminie Morawica oraz Piekoszów firmy odbierające odpady komunalne od indywidualnych właścicieli nieruchomości odbierają także odpady z remontów za pomocą oddzielnego pojemnika. Z reguły odpady te są zagospodarowywane przez mieszkańców we własnym zakresie, np. do utwardzania placów i dróg, budowy podjazdów. W przypadku realizacji większych inwestycji bądź remontów odbiór ww. odpadów odbywa się na zasadzie podstawienia przez uprawnioną do wywozu firmę kontenera KP-7 lub innego na zlecenie i koszt wytwarzającego odpady. Odbiór odpadów jest uzgadniany indywidualnie (we własnym zakresie) z uprawnionymi podmiotami.

Sporadycznie ww. odpady trafiają na składowiska odpadów, gdzie służą jako przesyпки technologiczne lub materiał do budowy dróg technologicznych na terenie czaszy składowiska (np. Gmina Chmielnik). Na terenie powiatu kieleckiego nie istnieją instalacje do odzysku odpadów budowlanych.

2.6 Komunalne osady ściekowe

Komunalne osady ściekowe – to pochodzący z oczyszczalni ścieków osad z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków komunalnych oraz innych ścieków o składzie zbliżonym do składu ścieków komunalnych (art. 3 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach)

Przypomnieć należy, że stosowanie nieustabilizowanych lub nieprzygotowanych odpowiednio do celu i sposobu ich stosowania komunalne osady ściekowe, lub wbrew

obowiązkowi nieprzeprowadzanie badań komunalnych osadów ściekowych lub gruntów, na których mają być stosowane - podlega karze aresztu albo grzywny (art. 75 ww. ustawy o odpadach).

Na terenie powiatu kieleckiego wraz z rozbudową, budową i modernizacją systemów sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków oraz pozyskiwaniem funduszy na ww. przedsięwzięcia nastąpił wzrost ilości wytwarzanych osadów ściekowych. Osady ściekowe powstające w poszczególnych gminach pod względem składu fizyko-chemicznego różnią się między sobą. Jest to uzależnione od wielu czynników m. in. od charakteru danej gminy (rolnicza, przemysłowa), i jakości ścieków dopływających z poszczególnych zakładów, przedsiębiorstw funkcjonujących na danym terenie. Aktualnie w zakresie zagospodarowania osadów ściekowych dominują dwa kierunki: składowanie oraz wykorzystanie przyrodnicze i rolnicze. Jednakże pojawia się nowa alternatywa w zakresie gospodarowania poprzez termiczne przekształcanie odpadów na terenie oczyszczalni ścieków w msc. Sitkówka-Nowiny, gdzie powstaje obiekt służący do realizacji ww. celów. Do pozostałych metod zalicza się kompostowanie (metoda preferowana). Składowanie na składowiskach odpadów, nie jest kierunkiem właściwym w postępowaniu z komunalnymi osadami ściekowymi w myśl zasady, iż odpady powinny być w pierwszej kolejności poddane odzyskowi, aczkolwiek często są one wykorzystywane na składowiskach jako przesyпки technologiczne. Część Zakładów Usług Komunalnych eksploatujących oczyszczalnie ścieków, nadal kieruje osady na składowiska argumentując to pewnymi problemami techniczno-organizacyjnymi. Cel zagospodarowania osadów ściekowych zmierza ku wykorzystaniu i zagospodarowaniu osadów rolniczo, przyrodniczo i do rekultywacji terenów, pamiętając o zasadzie, że celem nadrzędnym zastosowania odpadów powinna być minimalizacja potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko i niepogarszanie stanu środowiska – czyli zachowanie standardów jakości środowiska oraz standardów emisyjnych.

Na terenie województwa i powiatu obserwuje się wzrost w zakresie wykorzystania komunalnych osadów ściekowych w procesach odzysku: R10- poprzez rozprowadzanie na powierzchni ziemi, w celu nawożenia lub ulepszenia gleby (np. gmina Raków gdzie osad wykorzystywany jest do celów nawozowych lecz tylko w polowej uprawie roślin i odbierany przez rolników) lub rekultywacji gleby i ziemi oraz w innych działaniach prowadzących do wykorzystania odpadów w całości lub części – R14. Zastosowanie osadów w procesie R10 wymaga przeprowadzenia szeregu badań zmierzających m. in. do ustalenia czy na danym gruncie poszczególne osady mogą być zastosowane. W myśl ustawy o odpadach oraz przepisów wykonawczych komunalne, osady ściekowe oraz grunty powinny być poddane

badaniom przez wytwórcę osadów ściekowych, który zobowiązany jest przekazać wyniki badań oraz dawki możliwe do zastosowania na poszczególnych gruntach właścicielowi, dzierżawcy lub innej osobie władającej nieruchomością, na której komunalne osady ściekowe mają być stosowane. Zmiany wprowadzone ostatnio w ustawie o odpadach dotyczyły przede wszystkim przeniesienia odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami w postaci osadów ściekowych na wytwórcę tych osadów, co ma zapobiec niekontrolowanemu i niewłaściwemu sposobowi ich dalszego wykorzystania.

W przypadku stosowania komunalnych osadów ściekowych w rolnictwie, władający nieruchomością, na której osady będą wykorzystywane, jest zwolniony z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów lub rejestracji tej działalności, a także z obowiązku prowadzenia ewidencji. Natomiast stosowanie komunalnych osadów ściekowych do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne a także w celu dostosowania gruntów do określonych potrzeb, wynikających z odpowiednich planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji, wymaga posiadania, przez władającego nieruchomością, zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów lub dopełnienia obowiązku zgłoszenia do rejestru prowadzonego przez właściwego starostę.

Przewiduje się, że do roku 2018 metodom termicznym poddawane będzie około 40 % wytwarzanych komunalnych osadów ściekowych, a 60 % będzie nadal stosowanych w rolnictwie i do rekultywacji terenów.

Nowe rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 137, poz. 924) obowiązuje od 13 sierpnia br. i zastępuje dotychczasowe z roku 2002.

W myśl aktualnych przepisów, odzysk komunalnych osadów ściekowych polegający na ich stosowaniu:

- w rolnictwie, rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczane do produkcji pasz,
- do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne,
- do dostosowania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu,
- do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz,

powinien się odbywać z zachowaniem warunków określonych w art. 43 ust. 1a-7 ustawy o odpadach, a więc m.in. w ww. rozporządzeniu.

Przepisy te dotyczą wytwórców takich osadów oraz władających nieruchomościami, na których mają być stosowane. Na wszystkie wymienione powyżej cele osady mogą być stosowane w postaci płynnej, mazistej (obecnie również w rolnictwie) lub ziemistej.

Wytwórca osadów musi ustalić dawkę osadu do zastosowania na danym gruncie oddzielnie dla każdej zbadanej objętości osadu. Komunalne osady ściekowe muszą być zmieszane z gruntem niezwłocznie po przetransportowaniu na nieruchomość gruntową, na której mają być stosowane, tj. nie mogą być w miejscu stosowania magazynowane. Przepis ten dodano do nowego rozporządzenia, aby zaprzestano dotychczasowych praktyk - długoterminowego magazynowania osadów (odpadów) w sposób niekontrolowany na polu.

Do Starostwa Powiatowego w Kielcach wpływają na bieżąco aktualizacje informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytwarzanymi odpadami na terenie oczyszczalni ścieków z gmin powiatu kieleckiego.

Z przedłożonych w 2011r. informacji z urzędów gmin uzyskano następujące dane dot. ilości powstających odpadów na terenie oczyszczalni ścieków:

1. Zakład Usług Komunalnych w Daleszycach

-oczyszczalnia ścieków w Daleszycach

Skratki 19 08 01-10,0 Mg/rok

Piasek 19 08 02-4 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05-314 Mg/rok

- oczyszczalnia ścieków w Szczecnie

Skratki 19 08 01-3 Mg/rok

Piasek 19 08 02-1 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05-25 Mg/rok

- oczyszczalnia ścieków w Marzysz

Skratki 19 08 01-4 Mg/rok

Piasek 19 08 02-2 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05-46Mg/rok

2. Zakład Gospodarki Komunalnej w Miedzianej Górze (stan na 2008 r. wg złożonej informacji)

-oczyszczalnia ścieków Kostomłoty II-Laskowa

Skratki 19 08 01-15 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05-24 Mg/rok

-oczyszczalnia ścieków w Ćmińsku ul. Podgród

Skratki 19 08 01-40 m³/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05-30 m³/rok

-oczyszczalnia ścieków przy Zespole Szkół w Mińsku

Skratki 19 08 01-100 m³/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05-25 m³/rok

3. Zakład Gospodarki Komunalnej w Bielinach (stan na 2008 r. wg złożonej informacji)

-mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Bielinach

Skratki 19 08 01-10 Mg/rok

Piasek 19 08 02-7 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05-200 Mg/rok

4. Zakład Gospodarki Komunalnej w Strawczyni (stan na 2008 r. wg złożonej informacji)

-oczyszczalnia ścieków w Strawczyni

Skratki 19 08 01-2 Mg/rok

Piasek 19 08 02-30,2 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 490,28 Mg/rok

5. Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku (stan na 2010 r.)

-oczyszczalnia ścieków w Chmielniku

Skratki 19 08 01-13,37 Mg/rok

Piasek 19 08 02-8,80 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 1421 Mg/rok m. s.

-oczyszczalnia ścieków w Piotrkowicach

Skratki 19 08 01-8,05 Mg/rok

Piasek 19 08 02-5,06 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 5,00Mg/rok m. s.

6. Gminny Zakład Usług Komunalnych w Mniowie

- oczyszczalnia ścieków „Coma-tec” w Mniowie (w miejsce dotychczasowej LEMNY)

Skratki 19 08 01-3 kg/rok

Piasek 19 08 02-4 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 60,00Mg/rok

7. Zakład Usług Komunalnych w Rakowie

-oczyszczalnia ścieków BIO-PAK w Chańczy

Skratki 19 08 01-300kg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 0,8Mg/rok

-oczyszczalnia LEMNA w Rakowie

Skratki 19 08 01-0,8 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 2,9 Mg/rok

8. Zakład Usług Komunalnych w Piekoszowie (stan na 2010r.)

Skratki 19 08 01-3,35 Mg/rok

Piasek 19 08 02-3,34 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 946,5 Mg/rok

7. oczyszczalnia ścieków w Radkowicach, gm. Chęciny

Skratki 19 08 01-2,86 Mg/rok

Piasek 19 08 02-3,84 Mg/rok

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 172,0 Mg/rok

8. oczyszczalnia ścieków Bodzentyn i św. Katarzyna (osady przewożone są na teren oczyszczalni Bodzentyn)

Skratki 19 08 01-2,0 Mg/rok (stan na 2010 r.)

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 35,0 Mg/rok (stan na 2010 r.)

11. oczyszczalnia ścieków EKOLO-CHEF w Łagowie:

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe 19 08 05- 1,0 Mg/rok (stan na 2010 r.)

12. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rudkach, gm. Nowa Słupia

Oczyszczalnia ścieków w Nowej Słupii:

Skratki 19 08 01-3,0 Mg/rok

Piasek 19 08 02-3,0 Mg/rok

13. Oczyszczalnia ścieków w Pierzchnicy (stan na 2010 r.)

Skratki 19 08 01-4,66 Mg/rok

Piasek 19 08 02-1,96 Mg/rok

14. Oczyszczalnia ścieków w Brzezinach, gm. Morawica (stan na 2010 r.)

Skratki 19 08 01-5,5 Mg/rok

Piasek 19 08 02-18,4 Mg/rok

Komunalne osady ściekowe-49,0 Mg/rok

Obsługę wodno-kanalizacyjną na terenie gminy Masłów prowadzą Wodociągi Kieleckie, które zajmują się także organizacją wywozu powstających osadów ściekowych z istniejącej oczyszczalni ścieków w Masłowie i Wiśniówce przy kopalni kwarcytu, pozostała część ścieków z części skanalizowanej gminy trafia do kanalizacji komunalnej miasta Kielce.

2.7 Odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym – Gminne Punkty Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON)

Konieczność wywiązania się ze zobowiązań w zakresie gospodarki odpadami wobec Unii Europejskiej m.in. poprzez:

- osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- poziomu zbierania odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- redukcję ilości składowanych odpadów komunalnych,

nakłada na administrację samorządową, obowiązek wdrażania kierunków przyjętych w krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym Planie gospodarki odpadami.

Krajowy plan gospodarki odpadami zakłada m.in.:

- osiągnięcie poziomu 75% redukcji w roku 2010 ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania a w roku 2013 poziomu 50% w odniesieniu do odpadów wytworzonych w 1995 r. (4 380 000 Mg), o czym już wspomiano,
- zapewnienie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych dla osiągnięcia poziomu odzysku: 50% i poziomu recyklingu: 25%,
- wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych przez selektywną zbiórkę - poziom selektywnej zbiórki w 2014 r. powinien osiągnąć 70%,
- wydzielenie odpadów budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych przez selektywną zbiórkę (60% w 2014 r.),
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych (80% w roku 2014).

W celu spełnienia tych wymogów i założeń, muszą w krótkim czasie powstać duże instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów oraz cała infrastruktura selektywnej zbiórki, w tym: gminne punkty zbierania odpadów (GPZO) oraz gminne punkty zbierania odpadów niebezpiecznych (GPZON).

Istotne zagrożenie dla środowiska stanowią odpady niebezpieczne wytwarzane w gospodarstwach domowych, które często trafiają wraz ze strumieniem odpadów komunalnych na składowiska, zamiast być przekazane we właściwe miejsca, tj. do GPZON. W utworzonych punktach mieszkańcy mogliby oddawać (bezpłatnie) odpady: niebezpieczne (np. resztki farb i rozpuszczalników, zużyty olej silnikowy, zużyte baterie i akumulatory), opakowaniowe (szkło bezbarwne i kolorowe, papier, tworzywa sztuczne, metale), wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Oczywiście, towarzyszyć temu powinno prowadzenie odpowiednich działań informacyjno-edukacyjnych przez gminę. Wymienione odpady, ze względu na wielkość bądź szkodliwość dla środowiska, musiałyby być magazynowane w specjalistycznych pojemnikach oraz kontenerach, skąd byłyby wywożone i poddawane procesowi unieszkodliwiania lub odzysku. Przy takim działaniu, Gminy uzyskują pełną kontrolę nad realizacją swoich zadań, ograniczając przy tym własne nakłady finansowe oraz zyskując pewność, co do dalszych losów dostarczonych przez mieszkańców odpadów - szczególnie niebezpiecznych, które zgodnie z przepisami muszą być przekazane do zakładu przetwarzania.

Z danych będących w posiadaniu tut. Starostwa wynika, że na terenie powiatu, funkcjonuje:

-Gminny Mobilny Punkt Zbiórki Zużytego Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego (gmina Chęciny), w ramach którego można bezpłatnie oddać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Wybrane firmy odbierają ww. sprzęt zgodnie z harmonogramem zgłoszenia mieszkańców z terenu gminy Chęciny;

-Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych na terenie gminy Bodzentyn obsługiwany przez firmę MB Recycling;

-Urząd Gminy w Masłowie zawarł umowę z firmą RAN-FLEX Sp. z o. o. na zbieranie i odzysk olejów przepracowanych aby umożliwić mieszkańcom gminy przekazywanie przepracowanych olejów przeznaczonych do procesu odzysku lub unieszkodliwiania;

-miejsce (pojemnik) do zbierania drobnego sprzętu RTV i AGD, baterii i świetlówek usytuowany w Urzędzie Gminy Nowa Słupia;

Dodatkowo, baterie zbierane są głównie do pojemników znajdujących się na terenach szkół, przedszkoli, urzędów, przeterminowane leki do pojemników ustawionych w aptekach, a opakowania po środkach chemicznych przez jednostki handlu detalicznego. Zbiórka olejów odpadowych, baterii i akumulatorów organizowana jest także w punktach serwisowych i stacjach benzynowych.

Na pewno dużą rolę spełniają punkty zbierania odpadów prowadzone przez firmy (np. MB Recycling w Piekoszowie, gdzie oddawane jest zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny). Nie funkcjonują one jednak w każdej gminie i jest ich niewystarczająca ilość - niepokrywająca w pełni potrzeby społecznej lokalności. Niektóre gminy np. Chmielnik, Sitkówka-Nowiny, Miedziana Góra, Łagów organizują trzydniowe akcje zbiórki urządzeń elektrycznych i elektronicznych oraz urządzeń zawierających freony, a Nowa Słupia, Pierzchnica i Strawczyn organizują raz lub dwa razy do roku zbiórkę odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego poprzez wynajętą do tego celu firmę. W gminie Morawica organizowane są objazdowe zbiórki odpadów elektrycznych i elektronicznych, a zużyte baterie mieszkańcy wymieniają na sadzonki krzewów w czasie Festiwalu Recyklingu, który w czerwcu corocznie organizuje gmina.

W odniesieniu do lat ubiegłych, zauważalne jest stałe dążenie organów gmin do realizacji działań związanych z właściwą organizacją zbiórki i gospodarki odpadami niebezpiecznymi odbieranymi od mieszkańców gmin, które coraz częściej nawiązują współpracę z firmami zajmującymi się odzyskiem i recyklingiem odpadów.

3. Gospodarka odpadami niebezpiecznymi

3.1 Odpady zawierające azbest

Azbest to włóknista forma kilku różnych minerałów występujących w przyrodzie. Główne odmiany azbestu to: chryzotyl (azbest biały), krokidolit (azbest niebieski), azbest gruenerytowy (amozyt, azbest brązowy), azbest aktynolitowi, azbest antofilitowy, azbest tremolitowy.

Azbest należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, ludzi, dlatego powinien podlegać sukcesywnej eliminacji. Najczęściej azbest miał zastosowanie przy produkcji: wyrobów ochronnych (koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe), płytek podłogowych PCW, materiałów i wykładzin ciernych, płyt azbestowo-cementowych falistych oraz płyt azbestowo-cementowych „karo” stosowanych jako pokrycia dachowe, płyt płaskich wykorzystywanych jako elewacje oraz w mniejszym stopniu rur służących do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych.

Z szacunkowych ocen wynika, że w Polsce na dachach i fasadach budynków znajduje się obecnie ok. 1,35 miliarda m² płyt azbestowo-cementowych.

Azbest staje się niebezpieczny, gdy przedostanie się do powietrza w postaci bardzo małych włókien, których nie można zobaczyć gołym okiem. Wdychanie włókien azbestowych może doprowadzić do jednej z następujących chorób: pylicy azbestowej, czyli tworzenia się blizn na tkance płucnej, raka płuc, mesotheliomy, inaczej międzybłoniaka, czyli rodzaju raka opłucnej (worków z gładkiej, nawilżonej, podwójnej błony, w których mieszczą się płuca) lub otrzewnej (gładkiej, podwójnej błony wyściełającej ściany jamy brzusznej).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31):

-wyroby zawierające azbest wykorzystuje się w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi, w terminie do 31 grudnia 2032 r., uwzględniając wyniki przeprowadzonej kontroli oraz oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (§ 2 ww. rozporządzenia).

-instalacje lub urządzenia zawierające azbest oczyszcza się przez usunięcie wyrobów zawierających azbest lub ich wymianę na bezazbestowe, w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi, w terminie do 31 grudnia 2032 r. (§ 3).

-wyroby zawierające azbest, instalacje lub urządzenia zawierające azbest, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest, rury azbestowo - cementowe oraz usunięte wyroby zawierające azbest inwentaryzuje się poprzez sporządzenie spisu z natury. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest ujmuje wynik inwentaryzacji w "Informacji o wyrobach zawierających azbest" i przedkłada corocznie, w terminie do 31 stycznia, właściwemu marszałkowi województwa. Osoby fizyczne, niebędące przedsiębiorcami, przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Informację sporządza się w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz przedkłada się w formie pisemnej właściwemu organowi, drugi przechowuje się przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji (§ 10).

-można wykorzystywać bez ograniczeń czasowych drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.), po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu (§ 6).

- można pozostawić w ziemi bez ograniczeń czasowych: rury azbestowo - cementowe i elementy wyłączonych z użytkowania instalacji ciepłowniczych, wodociągowych, kanalizacyjnych i elektroenergetycznych podziemnych zawierających rury azbestowo - cementowe, zainstalowane przed wejściem w życie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, gdy ich usytuowanie nie naraża na kontakt z azbestem przy czynnościach obsługowych użytkowanych instalacji infrastrukturalnych (§ 7).

Z dniem 26.01.2011 r. straciło moc rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192 poz. 1876 ze zm.).

Zgodnie z przyjętym w roku 2002 przez Radę Ministrów „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” oraz przez Radę Powiatu w Kielcach w październiku 2007 roku Planem gospodarki odpadami, którego integralną część stanowi „Program usuwania materiałów zawierających azbest na terenie powiatu kieleckiego w perspektywie do roku 2032”, Starostwo Powiatowe w Kielcach od roku 2007, rozpoczęło dofinansowanie zadania związanego z usuwaniem transportem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest (eternit).

W roku 2009 pomoc finansową otrzymało 17 gmin (Łopuszno i Łągów nie ubiegały się o udzielenie dotacji ze środków PFOŚiGW), a w 2010 roku pomocy finansowej udzielono 18 gminom, za wyjątkiem Łopuszna, które nie występowało z wnioskiem. Łącznie w 2009 roku

gminom przekazano 195 803,27 zł a w roku 2010 – 140 863,38 zł. Umożliwiło to usunięcie odpowiednio: w 2009 roku – 1 102,093 Mg, a w 2010 roku - 1 239,655 Mg odpadów zawierających azbest. W roku bieżącym o dotację na ww. cel ubiegało się także 18 gmin, którym przekazano kwotę 222 356,13 zł.

Należy zaznaczyć, że unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest może odbywać się wyłącznie na składowisku odpadów niebezpiecznych przeznaczonym na ten cel, które znajduje się w miejscowości Dobrów gm. Tuczępy, pow. buski. Powierzchnia tego składowiska wynosi 7,26 ha a całkowita objętość 175 545 m³. W myśl zmian wprowadzonych do ustawy o odpadach w 2010 r. dopuszczono alternatywny sposób zagospodarowania odpadów zawierających azbest poprzez ich przetwarzanie w urządzeniach przewoźnych zapewniających takie przekształcenie włókien azbestu, aby nie stwarzały one zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi oraz dla środowiska. Postawiono jednak warunek mówiący o tym, że jeżeli odpady powstałe po procesie przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych nadal zawierają włókna azbestu, podlegają unieszkodliwieniu przez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych.

Inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu kieleckiego na dzień 31 grudzień 2010 roku, na podstawie danych przekazanych przez gminy do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, przedstawia tabela poniżej.

Nazwa gminy	Ilość Mg
Bodzentyń	6 412,75
Chęciny	5 066,13
Chmielnik	6 242,00
Daleszyce	3 762,00
Bieliny	445,95
Górno	5 197,47
Łągów	149,09
Łopuszno	308,00
Masłów	273,71
Miedziana Góra	1 813,00
Mniów	4 379,86
Morawica	346,65
Nowa Słupia	369,49
Piekoszów	4 451,60
Pierzchnica	276,78
Raków	1 622,03
Sitkówka Nowiny	1 553,77
Strawczyn	4 391,67
Zagnańsk	2 100,00
Razem:	49 161,95

Z powyższych danych wynika, iż największe skupienie użytkowanych wyrobów zawierających azbest występuje na terenie gminy: Bodzentyn, Chmielnik, Górno i Chęciny. Gminy sukcesywnie korzystają z dotacji realizując na swoim terenie gminne programy usuwania azbestu.

Zestawienie ilości usuniętych w latach 2009-2010 odpadów w postaci azbestu z terenu gmin powiatu kieleckiego wg danych przesłanych przez gminy - w oparciu o rozliczenia udzielonej pomocy finansowej.

Nazwa gminy	Ilość usuniętych odpadów zawierających azbest [Mg]	
	2009 r.	2010 r.
Bodzentyn	8,01	11,242
Chęciny	14,92	30,85
Chmielnik	41,73	78,80
Daleszyce	66,001	66,00
Bieliny	46,024	53,392
Górno	103,598	56,507
Łągów	bd	24,02
Łopuszno	bd	bd
Masłów	43,431	52,80
Miedziana Góra	106,51	117,53
Mniów	30,220	44,72
Morawica	157,29	150,495
Nowa Słupia	29,12	98,90
Piekoszów	54,945	53,56
Pierzchnica	27,626	32,093
Raków	11,25	38,511
Sitkówka Nowiny	89,730	72,165
Strawczyn	106,03	116,06
Zagnańsk	165,658	142,01
Razem:	1102,693	1239,655

3.2 Oleje odpadowe

Oleje odpadowe, to wszelkie oleje smarowe lub przemysłowe, które nie nadają się już do zastosowania, do którego były pierwotnie przeznaczone (zużyte oleje z silników spalinowych, oleje przekładniowe, smarowe, do turbin i oleje hydrauliczne), a ich głównym źródłem powstawania są : stacje obsługi pojazdów, bazy transportowe, maszyny i urządzenia pracujące w przemyśle.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami oleje odpadowe ze względu na ich dużą szkodliwość, powinny być najpierw zabierane, magazynowane, a następnie klasyfikowane do właściwego procesu odzysku albo unieszkodliwiania. Oleje należy zbierać selektywnie, w odpowiednich, szczelnych pojemnikach, wykonanych z materiałów trudno palnych, odpornych na działanie olejów odpadowych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia, zabezpieczonych przed stłuczeniem. Dodatkowo na pojemnikach umieszcza się w miejscu widocznym: napis "OLEJ ODPADOWY", informację o kodzie lub kodach odpadu wynikającą z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) oraz oznakowanie wymagane przepisami szczególnymi, dotyczącymi transportu odpadów niebezpiecznych.

Oleje odpadowe magazynuje się w miejscach utwardzonych, zabezpieczonych przed zanieczyszczeniami gruntu i opadami atmosferycznymi, wyposażonych w urządzenia lub środki do zbierania wycieków tych odpadów.

Zgodnie z ustawą o odpadach oleje odpadowe powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi poprzez regenerację, gdyż daje ona możliwość otrzymania olejów bazowych, które można ponownie użyć do produkcji olejów smarowych. Proces regeneracji jest bardzo korzystny ze strony ekonomiczno-środowiskowej, gdyż pozwala na zachowanie naturalnych surowców (ropa naftowa). Jeżeli regeneracja olejów odpadowych jest niemożliwa ze względu na stopień ich zanieczyszczenia, oleje te powinny być poddawane innym procesom odzysku. W przypadku braku możliwości odzysku dopuszcza się ich unieszkodliwianie.

Oleje odpadowe wytwarzane są w głównej mierze przez przedsiębiorców oraz w gospodarstwach domowych.

Właściwe gospodarowanie olejami odpadowymi jest niezwykle istotną kwestią, gdyż mogą one stanowić zagrożenie dla środowiska naturalnego, a w szczególności dla powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych. Poważne zanieczyszczenia mogą zaistnieć przy niekontrolowanym wylaniu olejów odpadowych

na powierzchnię ziemi, zaś wlane do rzeki lub jeziora oleje odpadowe zagrażają życiu biologicznemu (10 litrów oleju odpadowego pokrywa 1 ha powierzchni jeziora w sposób całkowity, utrudniając dostęp tlenu).

Z informacji uzyskanych od przedstawicieli gmin wiadomo, że Gmina Masłów zawarła umowę z firmą RAN-FLEX Sp. z o. o. Kraków, ul. B. Prusa 27/3, baza skupu olejów przepracowanych w Kielcach ul. Głogowa 13, na zbieranie i odzysk przepracowanych olejów odpadowych. W pozostałych gminach podejmowane są działania zmierzające do organizacji gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych w typ olei przepracowanych.

3.3 Baterie i akumulatory

Baterie i akumulatory (alkaliczne, manganowe, litowe, srebrowe) i akumulatory (kwasowo-ołowiowe, niklowo-kadmowe), wykorzystywane jako przenośne źródła prądu. Po zużyciu stają się odpadami o charakterze niebezpiecznym dla środowiska i zdrowia ludzi. Zbudowane z materiałów wysoko przetworzonych, zawierają substancje szkodliwe takie jak ołów, kadm i rtęć. Gospodarka odpadowymi akumulatorami i bateriami jest szczególnie trudna ze względu na fakt, występowania ich jako różnorodnych źródeł prądu w bardzo szerokim asortymencie urządzeń, używanych w wielu dziedzinach życia.

W dniu 12 czerwca 2009 r. weszła w życie Ustawa o bateriach i akumulatorach z dnia 24 kwietnia 2009 roku, Dz. U. z 2009 r. nr 79, poz. 666 (dalej "Ustawa"). Stanowi ona transpozycję do polskiego porządku prawnego wymagań dyrektywy 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylającej dyrektywę 91/157/EWG (Dz. Urz. UE L 266 z 26.09.2006, str. 1), zwanej dalej "dyrektywą".

Podstawowym celem dyrektywy 2006/66/WE jest zminimalizowanie ujemnego wpływu baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i zużytych akumulatorów na środowisko przez redukcję ilości zawartych w nich substancji niebezpiecznych, a także właściwe zbieranie i recykling powstających z nich odpadów. Celem dyrektywy jest także zharmonizowanie wymogów dotyczących zawartości metali ciężkich w bateriach i akumulatorach oraz wymogów dotyczących ich oznakowania.

Ustawa nałożyła na sprzedawców detalicznych baterii przenośnych lub akumulatorów przenośnych, których powierzchnia sprzedaży przekracza 25 m², na sprzedawców hurtowych oraz na prowadzących usługi w zakresie wymiany zużytych baterii lub zużytych akumulatorów obowiązek przyjmowania zużytych baterii lub akumulatorów. Ponadto wskazano, że mogą zostać utworzone inne miejsca odbioru zużytych przenośnych baterii

i akumulatorów, np.: w lokalu sprzedawcy, podmiotu świadczącego usługi w zakresie wymiany baterii lub akumulatorów (tzw. punkty serwisowe), szkołach, urzędach, punktach zbierania odpadów prowadzonych przez zbierającego zużyte baterie lub zużyte akumulatory.

Ustawa określa także obowiązki ewidencyjno-sprawozdawcze wprowadzającego baterie lub akumulatory, które mogą zostać przekazane innemu podmiotowi na mocy zawartej w tym celu umowy. Należy jednak zauważyć, iż odpowiedzialność za prawidłową realizację ww. obowiązków, mimo że ich wykonanie zostało przekazane innemu podmiotowi, wciąż będzie spoczywać na wprowadzającym baterie lub akumulatory.

Na mocy Ustawy przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą zarówno w zakresie wprowadzania do obrotu baterii lub akumulatorów, jak również w zakresie przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów jest obowiązany do złożenia Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska wniosku o wpis do rejestru. Ustawa wprowadza także opłatę za wprowadzanie do obrotu baterii lub akumulatorów przenośnych na terytorium kraju, zwaną "opłatą za wprowadzenie".

Ustawa wreszcie nakłada na użytkowników końcowych obowiązek przekazania zużytych przenośnych baterii i akumulatorów, w tym baterii i akumulatorów, które nie mogą stanowić już źródła energii, do miejsc ich odbioru lub do punktów zbierania. Ustawa kategorycznie zakazuje gromadzenia zużytych baterii i akumulatorów z innymi odpadami.

Na terenie gmin powiatu kieleckiego organizowane są miejsca (pojemniki), gdzie można zbierać zużyte baterie. Zazwyczaj zbiórka baterii odbywa się w szkołach lub budynkach użyteczności publicznej (np. urzędach), punktach zbierania odpadów prowadzonych przez zbierającego zużyte baterie lub zużyte akumulatory czyli miejscach ogólnodostępnych. Odpady odbierane są przez organizacje odzysku, z którymi umowy zawierają szkoły np. REBA, SINOMA lub inne uprawnione firmy.

3.4 Odpady medyczne i weterynaryjne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia o odpadach:

- **odpady medyczne** to odpady powstające w związku z udzieleniem świadczeń zdrowotnych oraz prowadzeniem badań i doświadczeń naukowych w zakresie medycyny.
- **odpady weterynaryjne** to odpady powstające w związku z badaniem, leczeniem zwierząt lub świadczeniem usług weterynaryjnych, a także w związku z prowadzeniem badań naukowych i doświadczeń na zwierzętach.

Odpady medyczne i weterynaryjne sklasyfikowano w grupie 18 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206). Istotnym przepisem wykonawczym regulującym kwestie postępowania z odpadami medycznymi stało się rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. Nr 139 poz. 940), które sprecyzowało szczegółowy sposób postępowania z odpadami medycznymi w tym powstałymi w wyniku udzielania świadczeń zdrowotnych w miejscu wezwania dotyczący m.in. magazynowania odpadów przed poddaniem odpadów procesowi unieszkodliwiania, a w przypadku braku takich możliwości przed ich przetransportowaniem do miejsca unieszkodliwiania, określenia warunków transportu odpadów medycznych wewnątrz jednostek ochrony zdrowia, zbierania odpadów medycznych w miejscach powstawania czyli określających pełny zakres działań i metod postępowania z ww. odpadami służących ochronie zdrowia i życia ludzi.

Sposoby unieszkodliwiania odpadów medycznych

Niebezpieczne odpady medyczne nie mogą być poddawane odzyskowi, więc unieszkodliwia się je na takie sposoby jak:

- termiczne przekształcanie odpadów,
- autoklawowanie,
- dezynfekcja termiczna,
- działanie mikrofalami,
- obróbka fizyczno - chemiczna.

Termiczne przekształcanie, czyli spalanie odpadów w specjalnych spalarniach jest najbardziej popularnym sposobem unieszkodliwiania odpadów medycznych.

Na podstawie informacji z gmin oraz wniosków o wydanie decyzji przedłożonych do tut. Starostwa wynika, że odpady medyczne ze szpitali, ośrodków zdrowia oraz placówek opiekuńczych kierowane są do spalarni odpadów zlokalizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego, gdzie są spalane w ramach procesu D 10 (Termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na lądzie). Coraz większa ilość ww. placówek, ośrodków zdrowia, gabinetów stomatologicznych reguluje sprawy formalne (występuje ze stosownymi wnioskami do tut. organu) z zakresu gospodarki odpadami uzyskując decyzje administracyjne w tym zakresie.

Zbiórka odpadów medycznych w postaci przeterminowanych leków na terenie powiatu kieleckiego odbywa się w określonych placówkach np. wyznaczonych aptekach do specjalistycznych pojemników.

Nowością jest także rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 1 października 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami weterynaryjnymi (Dz. U. Nr 198, poz. 1318).

Zgodnie z nowym rozporządzeniem sposób postępowania z odpadami polega na:

- klasyfikowaniu odpadów weterynaryjnych w celu ustalenia właściwego sposobu postępowania z nimi,
- zbieraniu odpadów weterynaryjnych,
- magazynowaniu odpadów weterynaryjnych,
- transportowaniu odpadów weterynaryjnych.

Co do zasady zbieranie odpadów weterynaryjnych jest zakazane. Jednak zgodnie z ustawą o odpadach, jeżeli ze względów bezpieczeństwa lub w celu zapewnienia ciągłości odbioru zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych zbieranie tych odpadów jest konieczne, marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce zbierania może zezwolić w drodze decyzji na zbieranie tych odpadów. Zezwolenie, o którym mowa, może być wydane na okres nie dłuższy niż rok.

Zakaz zbierania zakaźnych odpadów weterynaryjnych nie dotyczy zakaźnych odpadów powstałych w wyniku świadczenia usług medycznych lub weterynaryjnych na wezwanie. Wytwórca wspomnianych zakaźnych odpadów medycznych i zakaźnych odpadów weterynaryjnych zobowiązany jest do bezzwłocznego dostarczenia wytworzonych odpadów do odpowiednio przystosowanych do tego celu pomieszczeń spełniających wymagania w zakresie magazynowania takich odpadów.

Art.42 ustawy o odpadach zakazuje poddawania odzyskowi określonych rodzajów odpadów medycznych i weterynaryjnych wprowadzając jednocześnie:

- zakaz unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych innymi metodami niż te, które prowadzą do obniżenia zawartości ogólnego węgla organicznego do 5 % w tych odpadach,
- zakaz unieszkodliwiania tych odpadów przez ich współspalanie.

Posiadacz odpadów medycznych lub odpadów weterynaryjnych, prowadzący unieszkodliwianie tych odpadów, jest obowiązany do prowadzenia tych procesów oraz do ich monitoringu, zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska.

W kwestii dotyczącej odpadów weterynaryjnych Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Kielcach wystosował pisma w 2009 r. (na podstawie wykazu gabinetów weterynaryjnych uzyskanego od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kielcach) do właścicieli gabinetów i lecznic weterynaryjnych funkcjonujących na terenie powiatu kieleckiego, w których zobligował do uregulowania kwestii związanych z gospodarką wytwarzanymi odpadami. Powyższe nie spotkało się z dużym odzewem ze strony wytwórców ww. odpadów, którzy argumentowali swoją postawę zbyt małą ilością wytwarzanych odpadów i brakiem wytwarzania odpadów niebezpiecznych.

4. Składowiska odpadów

Na terenie powiatu kieleckiego aktualnie funkcjonują dwa składowiska odpadów w:

- Promniku gm. Strawczyn, które obsługuje miasto Kielce oraz 15 gmin z terenu powiatu tj.: Bodzentyn, Chęciny, Bieliny, Daleszyce (część gminy), Górno (część gminy), Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Piekoszów, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn i Zagnańsk,
- Przededworzu gm. Chmielnik, które obsługuje trzy gminy z terenu powiatu kieleckiego: Chmielnik, Górno (część gminy) i Daleszyce (część gminy) oraz gminę Nowy Korczyn.

Powyższe składowiska posiadają stosowne zabezpieczenia tj. uszczelnienie podłoża oraz instalację i urządzenia techniczne niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obiektu. Ponad 70% przyjętych odpadów komunalnych w roku 2009 na składowiska powiatu kieleckiego stanowiły odpady o kodzie 20 03 01- niesegregowane odpady komunalne. W porównaniu do roku 2008 ilość tego rodzaju odpadów zmniejszyła się o ok. 10%.

Pozostałe gminy unieszkodliwiają swoje odpady komunalne poza terenem powiatu kieleckiego i tak: gmina Raków wywozi odpady na składowisko „Pocieszka”, m. Staszów, a gmina Łągów na składowisko „Janczyce” gm. Baćkowice.

W latach ubiegłych odpady składowane były również na składowiskach w: Czaplowie (gm. Bieliny), Łopuszno- Górki, Raków i Suchowola (gm. Chmielnik). Ponieważ żadne z tych składowisk nie spełniało wymogów przepisów ustawy o odpadach, zostały one wyłączone z eksploatacji i są zamknięte, bądź w trakcie rekultywacji (Suchowola). Zgodnie

z oświadczeniem Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik prowadzony jest stały monitoring składowiska odpadów w Suchowoli. Prace na zamkniętym składowisku zmierzające do rekultywacji terenu nie zostały jeszcze rozpoczęte. Opóźnienia w pracach budowlanych wynikają z braku środków finansowych.

Składowisko w Promniku.

Czynne od roku 2000 składowisko odpadów w Promniku zajmuje powierzchnię 3,8 ha plasując się tym samym na 5 miejscu wśród składowisk komunalnych eksploatowanych na terenie województwa. Zarządcą składowiska jest Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. w Kielcach - Spółka, w której miasto Kielce posiada 100% udziałów. Składowisko posiada cztery kwatery. Aktualnie odpady składowane są w II kwarterze etapie II o pojemności całkowitej 680 000,00 m³ i powierzchni całkowitej 10,8 ha. Kwaterna jest zapelniona w około 95%. Kwaterna I jest zamknięta, w trakcie rekultywacji. Zgodnie z założeniami Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2007 – 2011, składowisko w Promniku przewidziane jest do rozbudowy i przekształcenia w Rejonowy Zakład Gospodarki Odpadami (RZGO), obejmujący co najmniej następujące instalacje: sortownia odpadów, kompostownia o wydajności 1000 Mg/rok, składowisko odpadów oraz inne urządzenia do odzysku odpadów opakowaniowych, z remontów, wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Ponadto, w celu poprawy pracy składowiska odpadów przewiduje się wykonanie szczelnej przegrody od strony wschodniej i częściowo północnej, wykonanie dodatkowego drenażu odcieków, ujęcie i odprowadzanie wód deszczowych poprzez podczyszczalnię. Wszystkie prace mają zostać wykonane w latach 2011-2013.

Poniżej przedstawione są dane składowiska przekazane przez Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o.:

Powierzchnia składowiska w granicach korony [m²]:

4,2 ha-powierzchnia podstawy składowiska (rok 2010)

3,8 ha- powierzchnia podstawy składowiska (rok 2009)

Powierzchnia I kwatery składowiska – 45.500 m², objętość geometryczna 864.000m³

Powierzchnia II kwatery składowiska I etap – 38.000 m², objętość geometryczna 590.000m³

Powierzchnia II kwatery składowiska II etap- 40.000 m², objętość geometryczna 680.000m³

Powierzchnia II kwatery składowiska III etap- 30.000 m², objętość geometryczna 574.000m³

Aby zmniejszyć strumień odpadów trafiających na składowisko PGO sp. z o. o. podjęto się budowy Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów. Wniosek przeszedł pozytywnie weryfikację Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i obecnie znajduje się w ocenie JASPERS -jednostki finansowej powołanej przez Komisję Europejską. Przedmiotowe przedsięwzięcie będzie realizowane dla miasta Kielce i 15 gmin powiatu kieleckiego. Nowo wybudowany zakład powstanie na terenie istniejącego składowiska odpadów (komunalnych) w Promniku. Jego zadaniem będzie unieszkodliwianie zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów z selektywnej zbiórki w wysokoefektywnym procesie ich wielostopniowej, mechaniczno-biologicznej przeróbki.

Podstawowymi produktami powyższych procesów będą:

- a) kompost rekultywacyjny,
- b) paliwa alternatywne,
- c) surowce wtórne tj. makulatura/karton, złom FE/nFE, opakowania plastikowe PET, folie (PE), szkło, opakowania TetraPack,
- d) energia (elektryczna i cieplna) uzyskiwana z biogazu fermentacyjnego i składowiskowego w wyniku kogeneracji,
- e) kruszywa recyklingowe i mineralne uzyskiwane w wyniku demontażu odpadów budowlanych i sortowania/segregacji zmieszanych odpadów komunalnych.

Dzięki temu ilość dotychczas składowanych odpadów ulegnie zmniejszeniu o ponad 75%. Koszt inwestycji wstępnie oszacowano na ponad 200 mln PLN, z czego ponad 140 mln pochodzić będzie z dotacji Funduszu Spójności UE. Uruchomienie zakładu przewiduje się z początkiem 2014 r.

Składowisko w Przededworzu.

Międzygminne składowisko odpadów w Przededworzu zarządzane jest przez Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku, Zrecze Duże 1A, 26-020 Chmielnik.

Dane techniczne międzygminnego składowiska odpadów w Przededworzu, gm. Chmielnik:

- powierzchnia czaszy składowej-12545,00 m²
- pojemność czaszy składowej – 82 943 m³
- ilość kwater czaszy składowej – 4
- zapełnienie czaszy składowej odpadami – 26052,58 Mg

- zapełnienie czaszy składowej materiałem eksploatacyjnym - 9316,96 Mg
- razem zapełnienie czaszy odpadami i materiałem eksploatacyjnym – 35369,54 Mg
- zapełnienie na dzień 31 grudnia 2010 r. – 42,64%
- powierzchnia użytkowa płyty kompostowej – 677,32 m²
- przewidywany okres eksploatacji do 2025 r.

Według danych uzyskanych od zarządców składowisk w Promniku i Przededworzu ilość zdeponowanych odpadów komunalnych (20 03 01) w tonach (Mg), w roku 2009 i 2010 wyniosła:

	2009			2010		
	ogółem	komunalne	inne	ogółem	komunalne	inne
Promnik	-	71.504,73	-	-	66.931,74	-
Przededworze	2475,44	1555,34	98,10	2453,12	1 696,42	83,36

Na obu składowiskach odpady poddano odzyskowi. Ilość tych odpadów odzyskanych wynosi odpowiednio:

1. Promnik

Lp.	Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Ilość odpadów [Mg]
2009 rok			
1.	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowego z rozbiórki	2046,38
2.	17 01 02	Gruz ceglany	63,42
3.	17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	151,12
4.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego	4583,04
5.	17 05 04	Gleba, ziemia, w tym kamienie inne niż 17 05 03	157,56
6.	17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 03	0,22
7.	20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	10,90
8.	20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	97,18
9.	20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	6,86
Razem			7116,68
2010 rok			
1.	10 11 03	Odpady włókna szklanego i tkanin z włókna szklanego	0,62
2.	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórki	3376,5
3.	17 01 02	Gruz ceglany	262,32
4.	17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	231,06
5.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego	8611,52
6.	17 02 02	Szkło	32,12
7.	17 05 04	Gleba, ziemia, w tym kamienie inne niż	285,90

		17 05 03	
8.	19 12 09	Minerały (np. piasek, kamienie)	8,24
9.	20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	2,46
Razem			12810,74

2. Przededworze:

- 2009 rok - 12,02 Mg (opakowania z tw. sztucznych)
- 10,28 Mg (szkło)

Zgodnie z założeniami wojewódzkiego i krajowego planu gospodarki odpadami, docelowo do 2014 r., powinno dążyć się do zredukowania ilości małych i nieefektywnych składowisk lokalnych i zapewnienia funkcjonowania składowisk ponadgminnych w ilości od 5 do 15 (max.) obiektów w skali województwa. Tym samym, na terenie powiatu kieleckiego przewiduje się funkcjonowanie tylko składowiska w Promniku.

4.1 Likwidacja dzikich wysypisk odpadów.

Na terenie gmin powiatu kieleckiego występują miejsca nielegalnego składowania odpadów tzw. „dzikie wysypiska”, które najczęściej lokalizowane są w okolicznych lasach.

Gminy podejmują działania mające na celu szybką likwidację i zapobieganie powstawaniu miejsc nielegalnego składowania odpadów poprzez: akcje informacyjne, zatrudnianie pracowników w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych, którzy likwidują istniejące wysypiska, organizowanie corocznie akcji „Dni Ziemi”, „Sprzątanie świata”, bądź też wynajmowanie firm, które na podstawie stosownej umowy z gminą likwidują dzikie wysypiska.

Gminy korzystają również z narzędzi administracyjnych wydając decyzje administracyjne w zakresie dotyczącym usunięcia odpadów z miejsc do tego celu nieprzeznaczonych (np. Piekoszów, Morawica, Miedziana Góra, Daleszyce, Chęciny) mające na celu oczyszczenie terenu z zalegających odpadów.

5. Podsumowanie i wnioski

Głównym celem w zakresie gospodarki odpadami jest minimalizacja powstawania odpadów i dążenie do zorganizowania sprawnie funkcjonującego systemu ich zagospodarowania tak, aby nie stwarzał on zagrożenia dla otaczającego nas środowiska oraz życia i zdrowia ludzi. Aby móc zrealizować powyższe cele konieczna jest współpraca na wszystkich szczeblach życia społecznego i uświadamianie społeczeństwu jak wielką wartość stanowi dobro przyrody oraz kształtowanie pozytywnych postaw ekologicznych

zmierzających do ochrony jej zasobów. Bardzo ważnym narzędziem w tej dziedzinie jest planowanie i określenie kierunków działań do realizacji których należy dążyć.

Realizacja założeń zawartych w Planie gospodarki odpadami dla powiatu kieleckiego prowadzi do osiągnięcia celów:

- **ekologicznego** - ograniczenie ilości składowanych odpadów, w szczególności ich frakcji organicznej, podlegającej w procesie składowania przemianom chemicznym i biologicznym,
- **społeczno-zdrowotnego** - poprawa warunków sanitarnych i zmniejszenie zagrożenia zdrowia mieszkańców, podniesienie standardu życia mieszkańców,
- **techniczno-organizacyjnego** - optymalizacja gospodarki, a co za tym idzie wydłużeniem okresu eksploatacji istniejących składowisk,
- **formalno-prawnego** - spełnienie wymagań prawa polskiego i Unii Europejskiej,
- **gospodarczego** - maksymalizacja odzysku odpadów.

Realizacja celów i założeń wymaga rozłożenia w czasie i dużych nakładów finansowych. Nie wszystkie cele uda się zrealizować pręźnie w ograniczonym czasie, jednak coraz większa aktywność, chęć i dostęp do środków finansowych, w tym funduszy unijnych umożliwi realizację ustalonych działań:

Wnioski:

1) Jako zjawiska korzystne na przestrzeni okresu sprawozdawczego, należy uznać:

- kontynuację inwestycji z zakresu zwiększania skuteczności selektywnej zbiórki. Inwestycje te koncentrowały się głównie na zbiórce odpadów mających wartość materiałową (papier, tworzywa sztuczne, szkło białe i kolorowe). Na przestrzeni ostatnich dwóch lat wzrosła ilość odpadów selektywnie zebranych oraz poziom ich odzysku, przy spadku ilości odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych na składowiska (w niektórych gminach);
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kieleckiego, dzięki systematycznie prowadzonej edukacji ekologicznej zarówno na szczeblu powiatowym, jak gminnym mających na celu nauczanie podstaw ekologicznego zrównoważonego użytkowania środowiska i sposobów jego ochrony, pobudzanie do twórczego, innowacyjnego działania zmierzającego do oszczędnego korzystania z zasobów przyrody i maksymalnej jej ochrony;
- objęcie zorganizowanym systemem zbierania i odbierania odpadów komunalnych coraz większej ilości mieszkańców gmin i zapewnienie warunków umożliwiających

selektywną zbiórkę odpadów „u źródła” (ogólnodostępne pojemniki, zaopatrywanie mieszkańców w worki do selektywnej zbiórki);

- zwiększenie kontroli umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych i podejmowanie działań zmierzających do nakłaniania mieszkańców do ich zawierania;
- coraz większą aktywność gmin w zakresie działań związanych z utylizacją azbestu;
- budowanie zorganizowanego systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych i odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (wyznaczone punkty zbiorcze, odbiór zorganizowany odpadów wg ustalonych harmonogramów).
- efektywniejsze korzystanie z narzędzi administracyjnych tj. wydawanie przez gminy decyzji nakazujących usunięcie odpadów z miejsc do tego celu nieprzeznaczonych,
- kary pieniężne wprowadzone zmianą do ustawy o odpadach, które mobilizują przedsiębiorców działających na terenie danej gminy do regulacji formalno-prawnych z zakresu gospodarki odpadami oraz przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

2) Jako zjawiska niekorzystne na przestrzeni okresu sprawozdawczego, należy uznać:

- znikomy udział inwestycji w zakresie zbiórki odpadów niebezpiecznych – brak w większości gmin - Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych;
- brak inwestycji w zakresie realizacji zbiórki selektywnej odpadów ulegających biodegradacji, co może skutkować problemami w realizacji stopnia redukcji ilości odpadów tej grupy trafiającej na składowiska.

6. Sposób zbierania informacji oraz ich źródła

W sprawozdaniu wykorzystano następujące źródła danych:

1. Strony internetowe Eko Akademia.
2. Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu kieleckiego w 2009 r. opracowana przez inspekcję ochrony środowiska wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska w Kielcach.
3. Raport z realizacji programu ochrony środowiska za lata 2009-2010.
4. Dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego (w tym informacje z wojewódzkiej bazy danych).
5. Ankiety wypełnione przez gminy z terenu powiatu kieleckiego